

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj velja:

Za celo leto predplačan 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemanj velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljanj velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenšedne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 182.

V Ljubljani, v četrtek 10. avgusta 1899.

Letnik XXVII

Resni opomini.

I.

Kaj in kdaj bode konec strastnemu boju, ki divja po Avstriji že nad dve leti z elementarno silo ter ruši in izpodkopa trdne temelje državi? Tako se danes poprašuje vsakdo, ki ljubi svoj rod, a ljubi tudi habsburško državo. Stotero perečih gospodarskih in socialnih vprašanj čaka rešitve, toda državni zbor počiva in ljudski zastopniki morajo od strani opazovati, kako samotnej melje in tare državni stroj. Nemška obstrukcija je uprizorila revolucijo v zbornici ter jo razširja po mestih in vaseh; soc. demokracija jej ognje-vito pomaga, ker se slepo pokori ukazom svojih voditeljev, pričakujoč plena v splošni zmešnjavi. Govori se, da vlada v septembru zopet skliče državni zbor. A kdo je tako naiven, ki bi verjel, da ta državni zbor reši notranjo krizo? Zato tudi ne umemo, da odločilni krogi roke križem drže in pričakujejo čudežev. Gotovo, nihče ne more pričakovati od grofa Thuna, da bi se udal objestni obstrukciji ter »in bianco« podpisal njene zahteve. Toda ravno z ozirom na avtoriteto države in koristi prebivalstva, katero trpi vsled dolge notranje krize, je treba, da faktorji store resne korake.

Vedno in vedno moramo naglašati, da Nemci igrajo: va banque. Vse lamentacije o slovanski povodnji v Avstriji so prazne fraze, liberalni Nemci hočejo le »premembo zistema«, kakor grof Stürggh jadikuje vsak teden v svojem glasilu, in ta prememba pomeni le nemško-liberalno hegemonijo. Liberalizem zopet trka na vrata, liberalni vitezi z zarujavelimi helebardami naskokujejo pozicije, ki podeljujejo oblast v državi. In ker tega z zvi-jačami ne morejo doseči, poskušajo s silo. Zdi se, da bi liberalni Nemci z ozirom na parlamentarne razmere ne mogli doseči svojega namena. Legal-

nim potom gotovo ne, zato pa poskušajo s silo. In ko bi se jim to posrečilo, potem bi kruto nategnili vajete, in v skrajni sili bi se posluževali § 14., proti kateremu zdaj ropotajo. Iz vseh kotov pa bi lezli na dan liberalni mumi, ki čakajo bolj-ših časov, oprostili bi se one latentne moči, ki imajo v višji birokraciji in financi veliko vpliva. S temi močmi upajo razbiti sedanjo večino in si vsaj za nekaj časa zagotoviti hegemonijo.

Že 20 let se liberalni Nemci boré za prejš-njo nadvlado in le v tem smislu iščejo zavezni-kov tudi pri socialni demokraciji. Ali dokler Nemci ne predložé avstrijskega programa, tako dolgo bodo brezuspešno butali ob vrata trd-njave. V državi je treba jasnosti, treba miru, a mir je mogoč le na podlagi narodne enakoprav-nosti. Nemci še vedno živé v duhu cesarja Jožefa in kneza Metternicha; prespali so leto 1866 in 1870, ko je Avstrija nehala biti nemška država. Nemci tudi ne smejo pozabiti, da jim vsa sila in moč ne zadošča za vse slučaje. Danes, ko vr-hovna eksekutiva ni v njihovih rokah, jim more biti jasno, da mora tudi za druge narode dovolj prostora biti v Avstriji.

So pa mnogi, ki trdijo, da je v Avstriji na-rodnostna sprava sploh nemogoča stvar. Ko bi bila ta trditev v istini utemeljena, potem bi mo-ral narodnostni boj v Avstriji imeti toliko centri-fugalno moč, da bi bila nevarnost za obstanek države. In res so dogodki zadnjih let marsikoga vrgli v naročje takega pesimizma. Toda ta pesi-mizem je popolnoma neopravičen. V zgodovini ne najdemo zgleda, da bi se kaka država razsula, kakor črviva koča, brez vnanjih sil. Ne glede na rodoljubje in ljubezen narodov do preslavne di-nastije, tudi svetovna konstelacija izključuje vsako tako mogočnost.

Ako pa se hočejo merodajni krogi resno lo-

titi rešitve narodnostnega vprašanja, potem se mo-rajo otresti vsega pesimizma. V bodočnost sicer nihče ne vidi, o tem smo posebno v Avstriji osvedočeni, toda to nam ne sme jemati poguma, če tudi je naloga sila težavna. Glede narodnost-nega vprašanja v Avstriji nikjer na svetu ne naj-demo analogije. Zato pa takoj naglašamo, da po dosedanji poti nikdar ne pridemo do smotra. Do-kler se ustavne naprave temeljito ne premené ali vsaj spopolnijo, tako dolgo je narodnostna sprava v Avstriji nemogoča. Sedanja ustava je vir narodnostnega prepira. In to hočemo dokazati v naslednjem članku.

Naša bodočnost.

Kadarkoli slovanski narodi zahtevajo zá-se one pravice, katere uživajo drugi narodi pri nas v Avstro-Ogrski, še posebno Nemci, Mažari in Lahi, vselej zadoni iz njihovega časopisja kar unisono: to so slovanske utopije, kako bi sploh Slovan mogel biti enakopraven Nemcem, Maža-rom ali pa Lahom? Sicer se ti zviti naši protiv-niki sklicujejo na zakone, češ, da smo po njih jednaki drugim državljanom in da se nam ni treba pritoževati zaradi krivic. V resnici pa nas tlačijo povsodi, kjer se le da, seveda vse to krivično po-stopanje opravičujejo z zverženo državno ustavo, ki je dobra le kot sredstvo proti Slovanom. Še večji odmev pa zadoni iz tega nam protivnega tabora, če se zgleda katero slovansko pleme za svoje zgodovinske pravice, za svoje zgodovinsko državno pravo, kakor se je to zgodilo minulo leto na skupščini stranke prava na Trsatu. Ta do-godek je tako vznemiril posebno Mažare, da so radi tega interpelirali vladu v ogrskem zboru, češ, da bi vlada morala pregnati to skupščino, a

LISTEK.

Učena basen.

(Angleški spisal Mark Twain.)

(Dalje.)

Profesor Polž natakne svoj bojni daljnogled na oči in motri zidovje s kritičnim pogledom. Na-pослед reče:

»Dejstvo, da zid ni prozoren, me je prepri-čalo, da je to zgoščena para, ki je nastala po ka-lorifikaciji izpuhteke vlage, katera postane vsled drgnjenja neunetljiva. Nekaj evdiometričnih po-skusov bi nam to potrdilo, toda bilo bi popol-noma nepotrebno, — stvar je jasna.«

Na to spravi steklo in odide v svojo hišo, da zabeleži notico o koncu sveta in njegovi kako-vosti.

»O kako globok mislec!« je vzkliknil profe-sor Glista proti profesorju Poljska Miš, »kako glo-bok mislec! Nobena še tako skrita stvar ne more ostati dolgo temu vzvišenemu duhu skrivnost.«

Počasi se je približala noč; za stražo so po-stavili čričke, našgali kresnicam svetilke, in po taboru je zavladovalo spanje in molk. V jutranjem svitu se je ekspedicija zopet odpravila. Okrog pol-

dne so dospeli v velik drevored, v katerem sta ležala dva vsopredna droga iz neke trde, črne tvarine, ki sta tako visoko molela, da jih je naj-večji muhavec komaj dosegel. Učenjaki so se pla-zili gori, preiskovali in preskušali po različnih metodah. Šli so precej daleč po njih, a našli no-benega konca, nobenega prestanka.

Niso si vedeli pomagati. V znanstvenih po-ročilih se doslej ni omenjalo nič podobnega. A naposled je rekel plešasti, častitljivi geograf, pro-fesor Kornjača, ki je bil otrok ubogih, siromašnih ljudij, ki se je pa po lastni moči povzpел do pr-vega geografa svojega časa:

»Prijetelji moji, tukaj smo v resnici nekaj odkrili. Našli smo v trdem, nerazrušljivem stanju to, kar so smatrali najmodrejši izmed naših oče-tov za golo domišljijo. Ponižajte se, ker pred se-boj imamo veličanstveno bitje. To so vsopredne stopinje zemeljske širine!«

Vsako srce, vsaka glava se je uklonila, tako sveta, tako vzvišena je bila veličina odkritja. — Mnogi so pretakali solze. Postavili so tabor in ostali del dneva so porabili v to, da so napisali jako obsežna poročila o tem čudežu in uravnali astronomične table, da so se potem ujemale z novo iznajbo. Blizu polnoči se je pa začul pošas-

ten krik, potem ropotajoč šum in hip pozneje je priletelo mimo velikansko, strašno oko, ki je imelo dolg rep za seboj, ter izginilo v nočni temi, zraven pa v jednomer uprav satansko kričalo.

Ubogi delavci v taboru so bili do smrti pre-strašeni in vsi so zbežali v visoko travo. Ne tako učenjaki. Ti niso imeli nobenega babjeverskega strahu. Mirno so jeli izražati svoje nazore. Sta-rega geografa so vprašali prvega za njegovo mne-nje. Zleknil se je v svoji pokrivači in mislil dolgo in globoko.

Ko je prišel naposled na svitlo, so brali že vsi na njegovem resnem pogledu, da mu je jasno. Rekel je: »Zahvalite nebesa za prevažno prikazen, katero videti nam je bilo dovoljeno! — To je bila — pomladanska jednaka dolgost dneva in noči!«

Vse je veselja vriskalo in se radostilo.

»Toda«, opomnil je profesor Glista in se skrčil objednem, »saj smo sredi poletja.«

»Čisto prav«, odvrne Kornjača, »mi smo pa zelo, zelo oddaljeni od naših domačih krajev; letni časi se izpreminjajo radi časovne difference med obema točkama.«

»Že res! To se strinja! Toda sedaj je noč. Kako more solnce ponoči mimo zleteti?«

voditelje pa še celo zapreti, kajti kaj takega se vendar ne bi smelo trpeti na ozemlju mažarske države.

Ta interpelacija pa je bila gotovo nepotrebna, kajti skupščina trsatska se je vršila na zemlji kraljevine Hrvatske, kamor ne sega oblast ogrskega ministerskega predsednika, niti katere druge ogrske oblasti, kajti Hrvatska je avtonomna v notranji upravi, po hrvatskih zakonih pa take skupščine niso prepovedane. Kar se tiče pa Slovencev, ki so se udeležili zborovanja, jim tega tudi ni mogel nobeden zabraniti, ker so bili vsprejeti od Hrvatov le kot bratje in gosti njihovi. Seveda se Mažarom hudo zdi, da so se Hrvatom pridružili tudi Slovenci ter s tem povečali število boriteljev za hrvatske utopije (!) Mažari imajo mnoge borbe že s Hrvati, zdaj se pridružujejo pa še Slovenci. Mažari mislijo, da so s Hrvati že gotovi, pa se srdijo, ko se zanje zanimajo tudi drugi Slovani, a oklepajo se celo hrvatskega državnega prava.

Zato je tudi borba proti hrvatskemu državnemu pravu od mažarske strani tako huda, ter hočejo Hrvate popolnoma stlačiti v okvir mažarske države.

V tem pogledu so si podobne vse mažarske stranke. Mažari dobro vedo, da so Slovani na potu njihovim velikim aspiracijam na iztoku, a posebno še Hrvati; zato je umevno, da jih precej prešine strah in groza, če se ti potegujejo v javnosti za ono, kar jim gre po božjih in človeških pravicah. A kaj naj porečemo o oni stranki na Hrvatskem, ki obsoja vsak napredek svojega lastnega naroda, kakor se je to zgodilo svoj čas tudi ob hrvatske skupščini.

Po mnenju teh ljudij je vse delovanje stranke prava na Hrvatskem brez prave podlage, a zgodovinsko hrvatsko pravo le utopija; za Hrvatsko je jedina rešitev nagodba; te bi se morali vsi okleniti in Hrvatska bi bila rešena. A znano je, da se ravno vladna stranka ne drži nagodbe, nego dovoljuje, da se vsak čas krši od mažarske strani. Znano je pa tudi, da je omenjena nagodba vsaj deloma osnovana na hrvatskem državnem pravu, saj vendar tudi mažaroni ne morejo zanikati slobodne izvolitve kralja Ferdinanda I. leta 1527 in pa pragmatične sankcije I. 1712. In ravno ta dva dogodka sta za hrvatsko ustavo pravi temelj, katerega se drži stranka prava in katerega so se zdaj oklenili tudi Slovenci, ker se ravno v navedenih listinah omenjajo tudi one dežele, v katerih stanujejo Slovenci. Po teh listinah obstoji hrvatsko drž. pravo, katerega ne morejo zanikati niti protivniki Hrvatske.

A da se izvede to, o čemur se je mislilo že pred tolikimi veky, v današnjem času, da se zjedinijo namreč vse hrvatske dežele v jedno skupino in tako narod hrvatski ojači ter postane važen faktor na jugu monarhije, vendar po našem mnenju ne more in ne sme biti utopija za nobena Hrvata niti Slovenca, naj si bo že v katerem koli taboru, sicer ga moramo smatrati za svojega sovražnika in zaveznika svojih zunanjih sovražnikov.

»V teh daljnih zemljah leti očitno po noči vselej ob tej uri mimo«.

»Da, to je brez dvombe resnično. Toda ker je noč, kako je bilo mogoče, da smo je videli?«

»Priznavam, to je velika skrivnost. Toda prepričan sem, da je vlažnost zraka v teh daljnih regijah tolika, da obvisi majhni delčki dnevne svetlobe na zemlji, in z njihovo pomočjo nam je bilo mogoče videti solnce v temi«.

To je bilo zadostno pojasnilo, in ta odlok se je naglo uknjižil.

Toda v tistem hipu se je začul vnovič strašen šum; zopet je prihrumel z gromom in ropotom iz teme; zopet je zablisnilo veliko, plameneče oko in se zgubilo v daljavi.

Delavci v taboru so že mislili, da so zgubljeni. Učenjaki so bili v hudi zadregi. To je bil čudež, katerega se je dalo težko pojasniti. Mislili so in govorili, govorili in mislili. Naposled je dejal učen, stari, pravi tajni svetnik pl. Pajek, ekscelesca, ki je doslej globoko v misli zatopljen sedel, s prekrizanimi dolgimi, suhimi nogami: »Povejte svoje nazore, gospodje kolege, in potem hočem povedati, kaj jaz mislim, kajti jaz upam, — da sem rešil uganko«.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. avgusta.

O položaju v Avstriji. V »Linzer Volksblattu« razpravlja eden izmed nemških konservativnih poslancev posamne važnejše določbe nove nagodbe z Ogrsko s stališča gospodarskih razmer v Avstriji in pravi med drugim tole: Člen 12. carinske in trgovinske zveze uravnava razne užitninske davke. Mej te spada tudi sladkorni davek, ki je znašal na Ogrskem že sedaj 19 kr. od kg. Zvišanje sladkornega davka je bilo potrebno tudi radi povišanja plač državnim uradnikom in službencem. . . . Kdor ve mesto sladkornega davka kak drug umestnejši vir dohodkov, naj ga pove. Nikakor pa ni umešno, da bi mi zahtevali, naj pokrije država večje stroške z dolгови ali pa s povišanjem starih davkov, ki bo še bolj občutno zadelo kmeta in obrtnika. S tem nikakor ne moremo biti zadovoljni. Konečno pa pravi dopisnik, da bo o nagodbenih predlogah slednjič vendar le razsojal parlament in da njegova stranka ne bo mogla glasovati za nagodbo, ako se primerno ne spremeni kvotno razmerje, kajti vse preveč bi se zahtevalo od nas, ko bi morali še nadalje plačevati 70 odstotkov. — Ko bi dopisnik ne bil dodal tega zadnjega stavka, smel bi pač vsakdo soditi, da je došel ta spis naravnost iz vladnih krogov. Toraj zato, ker znaša na Ogrskem sladkorni davek 19 kr., mora ta davek doseči tudi pri nas to višino. Res jalov vzrok! Za pokritje večjih stroškov pri regulaciji uradniških plač bi se bil pa tudi brez novih dolgov in brez zvišanja »starih« davkov lahko našel potreben vir. — Zakaj pa se ne obdači kapitalistov, židovskih borzijancev? Tam naj se išče, kjer je v resnici kaj, ne pa pri ubogih delavskih stanovih. Sicer pa tudi nihče ne zahteva, naj se država zadolži ali še bolj obremeni kmečki in obrtni stan, ker sta že itak oba preveč obremenjena. Iz vsega tega toraj sledi, da morajo pravi ljudski zastopniki glasovati proti tem nagodbenim predlogom, in sicer ne samo zaradi kvote, ampak tudi zaradi krivic, ki se nalagajo s tem ubožnemu prebivalstvu.

Razpor v nemško-radikalnem taboru. Vsi nemški radikali, naj si bodo že Schönererjevci, liberalci ali socijalni demokrati, so v tem jedini, da treba čim preje strmoglaviti Thunovo vladno in objednem seveda razbiti sedanjo parlamentarno večino. Toda glede načina, kako naj se to izvrši, niso vsi jedini in zadnja »Silezija« se grozno jezi, da ni v tem oziru prav nobene jedinstosti. Schönererjevci in socijalni demokrati zahtevajo, kakor znano, da se prepreči vsako parlamentarno delo s fizično silo, s kričanjem in razbijanjem po pultih. Tudi nemški liberalci so deloma prijazni tej ideji. Ta misel, pravi »Silezija«, je pa jako nespametna, ker na tak način se nič ne doseže. Nemška opozicija se mora ravnati po zgledu manjšin v Budimpešti in v Belgiji, ki sta tudi vrgli nesimpatično vladno, toda le parlamentarnim putem. Treba je toraj, da se poleže sedanji vihar in dá vladi prilika, da res skliče parlament, potem je še le čas za odločilno bitko, ki bo imela mnogo več uspeha, nego brezplodno rogoviljenje. Seveda je nujno potrebno, da se v tem smislu združijo vse opozicijske stranke in složno postopajo pri tej pomenljivi akciji. — Temu nasvetu se pa najbrže ne bodo pokorili nemški kričači, ker so še vedno prepričani, da z lepa ne bodo dosegli svojega namena. Deloma imajo seveda ti možje prav, toda še bolj se pa motijo, ako mislijo, da se bo vlada ustrašila nadaljnega rogoviljenja. Grof Thun bo nasprotno le vesel, da sme še nadalje vladati s § 14.

Socijalist Bernstein o bodoči socijalistični državi. Ta mož, ki je poslal v svet že precej stvarnih kritik o socijalizmu in njega duševnem ustanovitelju Marksu, objavlja te dni v »Neue Zeit« razpravo o vprašanju, kaj bi se zgodilo, ko bi naenkrat nastopila zaželjena socijalnodem. zlata doba. Pisec pravi, da na tak nagli preobrat v javnem življenju stranka ni prav nič pripravljena in da bi bil tak zanj zelo usoden. Med drugim pravi Bernstein: Cela industrija bi hipoma obstala, ne da bi se industriji dali kar čez noč preleviti v delavce drugih obrtov ali celo v kmete. Nihče bi ne delal in nihče bi ne bil go spod. — Mož toraj pravi, da socijalna demokracija še daleko ni zrela zato, za kar se bori, in si sama v resnici še ne želi takih razmer.

Bismarkov spomenik. Pred kratkim je izdal Schönerer oklic, naj se na primernem kraju na nemško-češki zemlji postavi železnemu kanclerju spomenik in nabirajo v to svrhu doneski pri nemških neodrešencih. Toda čudo, javno se dosedaj še nihče ni odzval povabilu velikega prvaka, veliki Jurij je ostal popolno osamljen s svojim Bismarkom. Pač pa je zadel ta oklic ob razna odločna, kajpada povsem opravičena nasprotstva. Neki nemški, ne sicer desničarski list piše o tem spomeniku med drugim tole: Rožnavski eksvitež naj le postavi spomenik, toda na svojem svetu in z lastnim denarjem, ker bi se po pravici zmatrало za največjo izdajico vsakogar, ki bi žrtvoval le jeden vinar za spomenik možu, ki je bil največji nasprotnik Avstrije. Rožnavski grad se pa že itak več ne prišteva k Avstriji in toraj tam že sme delati radost velikemu Juriju kak Bismarkov kamen.

Italijanska akcija na Kitajskem bržkone ne bo dovela do nikakega uspeha. Res je sicer, da se italijanski poslanik v Pekingu sem in tje še razgovarja z zastopnikom kitajske vlade o Sanmuskem zalivu ter o korakih, ki jih stori v tem oziru njegova vlada, toda to je tudi vse, kar se na tem polju zgodi. V Rimu za to podjetje ne kažejo prav nobene korajže. Deloma se boje Kitajcev, ker bi jim morda provzročali večje preglavice, kakor so jih jim Abesinci v Afriki, konecno pa pravijo, da bi jim pridobitev ne koristila toliko, kolikor bi jim provzročila stroškov. Seveda je to samo izgovor, s katerim se hoče preslepiti italijanski narod, ki pride potem do prepričanja, da se strada najhujše na domači zemlji. Kitajci seveda niso toliko neumni, da bi jim usiljevali svojo zemljo, ker jo lahko oddajo Rusom za primerno ugodnejo ceno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. avgusta.

(Osebnosti.) Začasni fin. koncipisti dr. pl. Fachbach, dr. Povalej, dr. Schreiber, dr. Knaus in dr. Oplustil so imenovani definitivni koncipisti v področju fin. ravnateljstva za Štajersko. — Dež. sodišča svetnik in vodja okr. sodišča v Korminu, H. Dominich, je premeščen k deželnemu sodišču v Trst, deželnega sodišča svetnik in vodja okr. sodišča v Piranu, I. Marcolini, pa k tržaškemu trgovinskemu in pomorskemu sodišču. — Notar Karol Čibej je premeščen iz Komna v Gorico in notar dr. Ig. Kotnik iz Tolmina v Komen. — Azist. zdravnikom v rezervi sta imenovana dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški pri pešpolku št 78 in dr. Al. Martinelli v tukajšnji vojaški bolnici.

(Shod v Starem Trgu.) Politično in gospodarsko društvo, katero so liberalci osnovali za Notranjsko, je minulo nedeljo v Starem Trgu pri Ložu priredilo shod, na katerem so govorili dež. poslanca I. Božič in dr. Tavčar ter domači trgovec Petsche. Prejeli smo danes od zanesljive strani obširno poročilo o tem shodu, a preveč časti bi skazali liberalni gospodi in preveliko važnost bi pripisovali temu shodu, ko bi objavili došlo nam poročilo. Čitali smo tudi v »Narodu« dotične govore, a izpovemo naravnost, da se nam gabi resno odgovarjati vzpričo tolike frivolnosti, katero je osobito dr. Tavčar prodajal v svojem govoru. Iztresel je iz svojega liberalnega srca ves gnjev, vse sovraštvo proti duhovščini z izrazi, katerih ne najdemo v nobenem židovsko liberalnem listu. Na take podle in rovtarske napade je edini odgovor Greuterjev medmet. Kakor nam naš dopisnik zatrjuje, so celo mnogi liberalci zmajevali z glavami ter odganjali otroke. Naj le hodi dr. Tavčar kramariti s svojim židovskim liberalizmom med kmete, da bode vsaj ljudstvo spoznalo prave svoje prijatelje! »Narod« sicer trdi, da je bilo zbranih okoli 400 ljudij, toda pomnožil je število najmanj za polovico.

(Čehi v Celju.) Že včeraj smo omenili, kako so se nemški Celjani pripravljali na vsprejem čeških akademikov, ki so hoteli mimogrede ogledati si tudi »zgodovinsko« imenitno mesto ob Savinji. Naročili so si v strahu pred Čehi redarje iz raznih krajev ter oborožili zadnjega policaja. Pod vodstvom že proslulega Oechsja so se vadili in urili za »dostojen« vsprejem. Čehi so Slovenci na kolodvoru slovesno vsprejeli, toda nemški

razgrajati so pritiskali od vseh strani s kamenjem in palicami, ne da bi jim branila mestna policija. Dve osebi sta bili ranjeni. — »Tagespost« poroča o celjskih dogodkih: Na kolodvoru so Nemci zapeli »Wacht am Rhein«, na to je množica drla proti »Narodnemu domu«, kjer je nastal silen krik. Nemci so zahtevali, da slovenska trobojnica zgine z »Doma«. Pri vratih sta stala dr. Sernec in dr. Dečko, katerega so napali s palicami. Po glavi jo je dobil s palico tudi A. Rihar iz Štorov. Policija je tu prišla dva Slovence ter zaprla. Magistrat je zahteval, da se slovenska zastava odstrani. Dr. Sernec je hotel imeti pismen ukaz, kar se je zgodilo; policaji in ključavničarji so udrili v »Narodni dom« ter zastavo odnesli. — Dalje poroča »Tagespost«: V znak, da je Celje nemško mesto, je s starega gradu vihrala nemška zastava. Vse slovenske lepake so Nemci raztrgali. Neki Slovenec je hotel z okna »Narodnega doma« fotografirati razgrajajočo nemško množico, a nekdo zakliče: »Umgekehrt!« in fotograf je dobil pred oko »zadnje strani« demonstrantov. Tableau! Okoli 1. ure popoldne so se Nemci s plavicami zbrali zopet na kolodvoru, kjer je stal kordon vojakov ter oddelek celjske in celovške policije; v čakalnici so bili pripravljeni orožniki. Na peronu so se zbrali podžupan J. Rakusch, dr. Stepischnegg, Fr. Rakusch, uradni načelnik Fürstbauer, vladni zastopnik in pa več Nemcev. — Četrť ure pred prihodom vlaka so prišli Slovenci Čehe vprejet. Množica je začela zvižgati in tuliti. Ko pride brzovlak, zaore kliči: Na zdar! Živio! Na čelu je korakal s kolodvora dr. Sernec. Množica divje kriči: »Abzug Gesindel! Nieder mit den Slaven! Schlaget die Hunde! Sernec nieder!« Nemci vihte palice, vojaki in policija so preprečili krvave prizore. Množica se nato s »pereat« kliči zakadi za Čehi in Slovenci proti »Nar. domu«. Slovenske dame so z oken »Nar. doma« obsipale goste s cveticami. Kričači so besno napali Majdiča, ki se je mej tem pripeljal k »Nar. domu«. Demonstracije so trajale še dolgo časa, Nemci so kričali: »Na svidenje zvečer ob 8. uri«. Popoldne so šli Čehi in Slovenci na stari grad, mej povratkom so se demonstracije ponavljale. Nemci so Čehe napali s palicami; jeden Čeh je bil močno ranjen. Ko je pričelo kamenje deževati na Čehe, je straža začela množico razganjati. Policija je zaprla enega Nemca in enega Slovana. Kar zakriči nekdo: »Udarimo v »Narodni dom«! — V tem trenutku so bile šipe spodnjih prostorov v drobcih. — Prikazeta se zatem dve stotniji vojakov, ki razpode nemške razsajače. Cel večer so Nemci kričali po ulicah. Straža je zopet zaprla pet oseb, mej temi akademika Leuza iz Gradca, katerega pa so izpustili. Nemci so ga na ramah odnesli iz mestne hiše. Zvečer so Nemci s palicami napadli posamezne Slovence, ki so se vračali iz »Narodnega doma«. Množica je še vedno napadala »Narodni dom«, a straža jih je odganjala. Čehi so morali prenočiti v »Narodnem domu«, kamor so dobili nad 100 postelj iz vojašnice. — Tako »Tagespost«, gotovo nesumljiv vir. Celjani so zopet v pravi luči pokazali svojo nemško kulturo!

(V Celje) je poslal, kakor se nam poroča, celovški župan 12 policajev »na pomoč« ob dohodu čeških dijakov! Kak pomen ima takšna pošiljatev, je težko uganiti! Lepa je ta, da naj pomagajo v Celju »vzdržavati red« baš oni celovški policaji, ki so pri zadnjih izgrediv v Celovcu dne 31. julija t. l. pokazali vso svojo — onemoglost! Ali pa bodo v Celju posebno imponirale celovške nove »piklhavbe«?

(Potres na Koroškem.) Poroča se nam: Kakor ste že sporočili, občutili so v soboto 5. t. m. ob 1/8. uri zjutraj po Koroškem potres. Bila sta dva sunka, prvi dosti močnejši, da je prestrašil ljudi pa tudi živali. Zlasti močnejši je bil potres v Velikovicu. Opeka je padala s strehe in nekatera poslopja so dobila razpoke. Na nekaterih krajih je podrlo celo dimnike.

(Limanice) nastavlja ljudem neki Nodari v Vidmu na Laškem. Kakor smo že omenili, razposlal je po Istri cele kupe vabil v Ameriko in sicer v hrvaškem jeziku. Danes nam je poslal prijatelj iz ljubljanske okolice jednaka vabila v slovenskem jeziku. Nodari je toraj razpel svoje mreže tudi po Kranjskem. Dobro bi bilo, ko bi oblastvo preprečilo to sleparstvo, kajti dobička-

željni Italijan bega ljudi ter jih vabi v Ameriko po ovinkih, ki se ne strinjajo z zakonom.

(Zlobna roka.) Iz Polšnika nam poročajo: V soboto večer od 9.—1/10. ure je nameraval v Kliviših neki zlobnež najbrže iz maščevanja zažgati graščino. Splezal je po hruški, zanetil na vogalu streho in zbežal. Hvala Bogu, da so ogenj pravočasno zapazili in udušili. Lani je pogorela kašča, letos pa bi kmalu graščina. Da bi se pač posrečilo zaslediti grdega zlobneža!

(Lopov umoril orožnika.) Iz Šmohora na Koroškem: Na potu iz Višbrij do Greifenburga so našli dne 8. t. m. mrtvega orožnika Stokerja iz Greifenburga in zraven njega nekega neznanega mladega človeka. Orožnik je bil neznanega lopova aretiral v Št. Lorencu. Potoma je lopov orožnika napadel in, kakor vse kaže, težko ranil. Že ranjen je ustrelil orožnik na ujetnika in ga usmrtil. Tudi sam je na potu umrl vsled težkih ran.

(Potrjeno učilo.) Naučno ministerstvo je z odlokom z dne 17. julija potrdilo slovenski prevod stenskega zemljevida Palestine za pouk sv. pisma. Prevod je oskrbel profesor Orožen.

(Davica) se je pokazala med otroci v občini Dob pri Zatičini. Doslej sta umrla dva otroka.

(V Podgori) pri Gorici so bili zaprli italijansko šolo zaradi pomanjkanja učencev. Kakor pa se sliši, jo hočejo s prihodnim šol. letom zopet otvoriti, ker so baje nabrali 52 italijanskih otrok. Kje je šol. nadzornik Culot dobil toliko italijanskih otrok, to je njegova tajnost. Svetovali bi županu, naj bi posebna komisija dognala pravo število otrok, in sicer naj bi stariši sami povedali narodnost svojih otrok. Čudno se nam zdi, da so oblastva tako skrbna za italijanske šole, dočim za slovensko šolo v Gorici niti prostora ne dobé.

(Pretep.) V nedeljo so pili v gostilni Fr. Janežiča v Mlinšah kmetje iz Razpotja, občina Kandrše. Domov gredé sta se sprla L. Vozel in Fr. Kosmač radi neke malenkosti. Kosmač je Vozla trikrat z nožem sunil in ga nevarno ranil. Kosmača so orožniki izročili sodišču v Litiji.

(Iz celovške škofije.) Na župnijo Jezersko je prezentovan č. g. Jan. Lubej, župnik v Slov. Šmihelu; na župnijo Naborjet pa č. gosp. Fran Holc, kanonik v Velikovicu. — Umrl je dne 30. julija v Gradcu č. g. Henrik Binder, bivši župnik pri sv. Valburgi. — Duhovne vaje za duhovnike so v Marijanišču od 7. do 11. t. m. Udeležuje se jih 64 duhovnikov. Vodi jih sloveči dominikanec o. A. Weiss.

(Koroške novice.) Strela je udarila dne 25. julija v Rožičev hlev na Obirskem. Hlev je pogorel, hišo so rešili. — Na Lepi pri Železni Kapli je pogorela Keberjeva bajta. 70-letni Jak. Bukovnik se je v goreči bajti tako opek, da je kmalu na to umrl. — V Poberčah pri Pokrčah je padel 14-letni Pernučev otrok v potok in utonil. — V Blatogradu je utonil 17letni pomočnik Mat. Weis. — Pri Mostiču je vlak povozil hlapca Kassl-a. — V Vrbskem jezeru je utonila 12letna čevljarjeva hči J. Tenk. — V Zgornjem Rožu merijo železnico Kdaj jo bodo zidali — vedo bogovi! — »Bauerntag« bode dne 20. avgusta v Žabnicah pri Pušću. Če bo takšen, kakoršen je bil v Čajni, potem bauernbundarji nanj ne smejo biti ponosni! — Podružnica »schulvereina« v Pliberku je zopet oživila. »Kaj pa je tebe treba bilo?« — Nastavljeni so za podučitelje: P. Kulnig v Tinjah; R. Menzin v Št. Kancijanu; A. Martinjak v Ovbrah; J. Possnigg na Želinjah.

(Pijanec — samomorilec.) S Koroškega: V Hrbljah pri Št. Juriju ob Zili se je dne 4. t. m. v pijanosti obesil posestnik Janez Jost p. d. Sluga. Udal se je bil žganjepitju, napravil lepo posestvo in končal s — samomorom. Nad posteljo je pripel jermen in se tam obesil, dočim je bila njegova žena v drugi sobi. Pač žalosten dogodek in nasledek žganjepitja!

(Gradiščanski mestni očetje) so jako odločni možje. Sklenili so, da se v Gradiški smejo nabijati le italijanski lepaki. Ker je eden učiteljev ob prostih urah štiri otroke na željo starišev poučeval v slovenskem jeziku, takoj so mestni očetje ropotali in zahtevali preiskavo, kar se je tudi zgodilo. Značilno je tudi, da se v Gradiški nihče ne upa javno čitati uradni »Osservatore Triestino«, ker se boji biti »austriacante«, kar je v Gradiški menda nevarno.

(Starijske najdbe.) Na otoku poleg Gradeža je na južni strani proti morju več gomil, katere

ljudstvo imenuje hunske grobove. V eni teh gomil so našli popolno človeško okostje, več kosti in lončenih posod ter lobanjo, ki je s sabljo nasekana. V Gradežu bi bil umesten mal muzej, kjer bi hranili razne starinske najdbe.

(Zdravje v Ljubljani) od 30. julija do 5. avgusta: Novorojenih je bilo 23. Umrlo jih je 20, mej njimi za ošpicami 1, za jetiko 1, za vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 16; med njimi so bili 4 tujci in in 4 iz zavodov. — Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 4, za škrlatico 1, za grižo 1, za vratico 1.

(C. kr. trgovinsko ministerstvo) poroča trgovski in obrtniški zbornici, da se bo 21. avgusta 1899 vršila v pisarni štaba brodograjske Varni ponudbena obravnava v svrhu dobave 1000 ton premoga. Superlicitacija vršila se bo naslednjega dne. Približna vrednost tvarine, ki se ima dobiti, znaša 30.000 frankov, kavecija pa 1500 frankov. Podrobni dobavni pogoji upogledajo se lahko vsak delavnik v pisarni štaba v Varni in Ruščuku.

(Najvišji protestni shod) proti povišanju sladkornega davka so priredili v nedeljo tirolski in predarelski socijalni demokratje. Blizu 200 mož te vrste je namreč splezalo na 1797 m visoko goro Arlberg ter tam pod milim nebom najlovesneje protestovalo proti vladi in »klerikalcem«. (Kuga) razsaja na otoku Formozi. Do dne 19. junija je obbolelo 2507 oseb, od teh jih je 1746 umrlo.

Društva.

(Narodna čitalnica v Ribnici) priredi dne 13. avgusta t. l. v salonu gostilne gosp. Antona Arkota veselico s sledečim vspevom: »Naša pesem« zložil J. Laharnar. 2. a) »Prišla je miška«, b) »Je pa davi slanica pala«, harm. M. Hubad. 3. »Damoklejev meč«, burka v jednom dejanju. 4. »Studenčku«, zložil P. Hug. Sattner. 5. a) »Škrjanček poje«, b) »Bratci veseli vsi«, harm. M. Hubad. 6. Saljiva pošta. Čisti dohodki se uporabijo v gmetno uporabo čitalnice. Začetek ob 1/8. uri zvečer.

(Desetletnico) praznuje prostovoljno gasilno društvo v Starem Trgu pri Ložu dne 12. in 13. avgusta t. l. Vspevom: 1. Dne 12. avgusta ob 1/9. uri zvečer mirozov z bakljado. Sestanek društva pri gosp. Josip Žnidaršiču v Starem Trgu. 2. Dne 13. avgusta ob 5. uri budnica. 3. Ob treh popoldne sestanek domačega gasilnega društva pri gosp. Josipu Žnidaršiču, odkoder se odkoraka na slavnostni prostor, kjer se vsprejemajo došla društva in gosti. 4. Ob štirih popoldne slavnostni govor. 5. Po slavnostnem govoru petje. Poje domači čitalniški zbor. a) dr. Benj. Ipavec: »Slovenska pesem«, zbor. b) Fr. Gerbič: »Pred slovesom«, čveterospev. c) P. Hugolin Sattner: »Pooled v nedolžno oko«, moški zbor. 6. Tombola. 7. Po tomboli prosta zabava. Slavnost se vrši na vrtu gospe Fani Žebre v Starem Trgu. Vsaka tablica za igranje tombole velja 10 kr. in se dobitki takoj pri tomboli razdelé.

Telefonska in orzojavna poročila.

Kranj, 10. avgusta. Povodom 25letnega županovanja gospoda K. Šavnika, c. kr. svetnika, priredi moško pevsko društvo v Kranji podoknico jutri ob 8. in četrť uri zvečer.

Celovec, 10. avgusta. Od dež. zbora sklenjeni načrt zakona glede premembe obč. vol. reda ni dobil najvišjega potrjenja.

Išl, 10. avgusta. Sinoči ob 7. uri se je povrnil cesar s svojim spremstvom z lova.

Trst, 10. avgusta. Nadvojvoda Ludovik Viktor je kupil staro ladijo »Novaro«, na kateri se je cesar Maks prepeljal v Mehiko, ter hoče iz lesa te ladije dati narediti križ, ki bo postavljen v Miramaru.

Dunaj, 10. avgusta. Dr. Blaž Quarantotto je imenovan notarjem za Tolmin, profesor na gimnaziji v Dubrovniku dr. Josip Posedel ravnateljem tega zavoda.

Dunaj, 10. avgusta. Blizu Brna se je minulo noč utrgal oblak, vsled česar se je znatno poškodovala železniška proga. Stroj in dva vozova nato došlega tovornega vlaka sta skočila s tira. Ranjen ni nihče.

Solnograd, 10. avgusta. Zaradi zadnjih izgrediv je 32 oseb v preiskavi.

Belgrad, 10. avgusta. Razprava proti napadovalcu in zarotnikom se je preložila za dvajset dnij. Kralj in Milan se podasta v Niš, kjer se prične izredno zasedanje narodne skupščine.

Rim, 10. avgusta. Govori se, da je sveti oče vsled hude vročine obolel. Dr. Lapponi je bil brzojavno poklican v Rim.

Rennes, 10. avgusta. Druga tajna razprava pred vojnim sodiščem je trajala včeraj zopet do poldne. O teku razprave vlada stroga tajnost. O Dreyfusu poročajo židovski listi, da je vidno oslabelel.

London, 10. avgusta. S prestolnim govorom je zaključila včeraj kraljica zasedanje angleškega parlamenta. Kraljica omenja mirovne konference in nje uspehov, dogodkov v Transvaalu in na Kitajskem ter naglašaja, da so razmere Anglije napram vsem vele-silam kar najboljše.

Melusine-ustna in zobna voda deluje izobno proti zobobolu in gnilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 steklenica 50 kr. 2 567 7

Jedina zaloga

lekarna Milana Leustek-a v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta. Zaloga vseh preizkušenih zdravil. Razpošilja z obratno pošto.

Št. 25112.

8. avgusta. Adolf Škof, delovodje sin, 2 meseca, Tržaška cesta 24, črevesni katar.

9. avgusta. Josip Deak, trgovski pomočnik, 28 let, Dunajska cesta 25, jetika.

V hiralnici:

8. avgusta. Marija Jerman, vrtnarja žena, 53 let, črevesni katar.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 9. avgusta 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl.	8.54	do gl.	8.56
» » pomlad	»	8.82	» »	8.84
Rž za jesen	»	7.02	» »	7.04
» » pomlad	»	7.24	» »	7.26
Tursica za sept.-okt.	»	5.03	» »	5.04
» » maj-junij	»	5.08	» »	5.10
Oves za jesen	»	5.66	» »	5.68

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
9	9. zvečer	732.6	17.8	sr. svzh.	oblačno	9.1
10	7. jutraj	736.3	14.7	sr. vzvzh.	del. oblak.	
	2. popol.	736.1	20.4	sr. jvzh.	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 18.2°, normale: 19.3°.

Gostilno

dá v najem 647 3-3

Marija Stele, Poljanska cesta 28.

634 3-3

Razpis.

Radi oddaje zidarskih in drugih stavbno-obrtnijskih del za gradnjo nove grofice Stubenbergove ubožnice vršila se boče

dné 21. avgusta 1899 ob 10. uri dopoldne

javna pismena ponudbinska razprava

pri podpisnem mestnem magistratu v pisarni mestnega stavbnega urada, kjer so tudi vsi načrti, proračuni, pogoji in drugi zadevni pripomočki ob navsodnih uradnih urah vsakemu na upogled razgrnjeni.

V ponudbah, katere je zapečatenih in s petodstotnim na podlagi skupnih zneskov določenim vadijem opremljene do določenega časa vložiti, navedi ponudnik enotne cene in na njih prostoru preračunane skupne zneske s številkami in besedami.

Pripominja se, da se sme ponuditi za vsa dela vkup, ali pa za razna obrtnijska dela ali skupine posebej, ter da se na ponudbe, katere se bodo pogojno glasile, ali na take, katere bodo prekasno vložene, ne bode oziralo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 22. julija 1899.

Oklic.

661 1-1

Dné 2. februarija 1899 v Barkovljah umrlí župnik **Ivan Černe** zapustil je 1/3 svoje imovine narodnim slovenskim zavodom, ne da bi teh zavodov imenoma navedel. Radi tega je imenovalo c. kr. okrajno sodišče za civilne stvari v Trstu podpisanega skrbnikom teh zavodov.

Podpisani pozivlje s tem vse tiste zavode, kateri menijo, da imajo pravice do zapuščine, naj podajo dotične svoje prijave v 4 tednih na gori imenovano c. kr. okrajno sodišče, ker bi se po preteku tega roka prisodila 1/3 zapuščine družbi sv. Mohorja v Celovcu, družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dijaški kuhinji v Trstu in družbi vseučilišnikov (podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju), katerim je pok. župnik Černe v prejšnji oporoki z drugimi neslovenskimi zavodi vred zapustil imenoma en del svoje imovine.

V Trstu, dné 9. avgusta 1899.

Dr. Otokar Rybář,
odvetnik v Trstu.

C. kr. višji rudniški zdravnik

v Idriji

660 1-1

med. univ. dr. J. ŠTVERÁK

začne zopet redno ordinovati 13. avgusta.

Št. 8135.

659 1-1

Naznanilo.

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov ostane

deželna blagajna kranjska,

Turjaški trg šte. 3,

od 14. do vštetega 17. avgusta t. l.
strankinemu prometu zaprta.

Deželni odbor vojvodine Kranjske,

v Ljubljani, dné 1. avgusta 1899.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné do dné po 4 1/2 %. **Poštno-hranilnišne položnice** na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 10. avgusta.		Dné 9. avgusta.		Kreditne srečke, 100 gld.		197 gld	—	kr.
Skupni državni dolg v notah	100 gld.	15 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170 gld.	75 kr.	165	—	—
Skupni državni dolg v srebru	100	10	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158	—	20	80	—
Avstrijska zlata renta 4%	118	60	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194	75	84	—	—
Avstrijska krona renta 4%	99	95	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	95	84	25	—
Ogerska zlata renta 4%	118	60	Tisane srečke 4%, 100 gld.	139	75	84	50	—
Ogerska krona renta 4%	96	40	Dunavske vravnave srečke 5%	129	—	62	—	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	906	—	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107	60	23	50	—
Kreditne delnice, 160 gld.	391	—	Posojilo goriškega mesta	112	—	152	—	—
London vista	120	65	4% kranjsko deželno posojilo	—	—	3190	—	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	90	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96	90	437	—	—
20 mark	11	77	Prijoritne obveznice državne železnice	215	25	75	—	—
10 frankov (napoleonador)	9	55 1/2	» » južne železnice 3%	166	50	106	—	—
Italijanski bankovci	44	47 1/2	» » južne železnice 5%	121	—	267	95	—
C. kr. cekini	5	66	» » dolenskih železnic 4%	99	50	178	50	—

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Zavarovanja** za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnice.**